

Proeve eener analytische tabel

VOOR HET GENUS

CRYPTOCEPHALUS Geoffroy.

κρυπτός verborgen, κεφαλή kop.

DOOR

Mr. A. F. A. LEESBERG.

Dit scherp begrensde genus (alleen het genus *Pachybrachys* Chevr. onder de Europeesche gelijkt is eenigszins op, maar is dadelijk door het bijna vierkante halsschild van het bolvormige naar voren sterk versmalde halsschild van *Cryptocephalus* te onderscheiden) levert voor eene analytische tabel voor al de Europeesche soorten zeer groote moeielijkheden op; zoodat zelfs Weise, in zijn voortreffelijk werk over de Europeesche Chrysomelinen (*Erichson's Ins. Deuts., Band VI*), heeft gemeend geen tabel te kunnen maken, maar de soorten in groepen volgens verschillende typen heeft verdeeld. Redtenbacher in zijn *Fauna Austriaca* heeft wel een tabel gegeven, maar deze is verre van compleet, wat de Europeesche soorten betreft. Bach, in zijn *Käfer Rhein-Preussens*, brengt ook 4 à 6 soorten gewoonlijk in een rubriek; dus ook een soort van typen-systeem. Fauconnet heeft voor de *Coleoptères de France* ook een tabel ontworpen (Tableau analytique), maar ik moet eerlijk bekennen de onderscheidings-kenmerken niet altijd te kunnen vinden. Zie (Noot) pag. 201.

Nu heeft het typen-systeem dit tegen, vooral voor den aanvanger, dat men er alleen mede werken kan, zoo men *goed gedetermineerde typen* bezit; zonder dat is het vrijwel een zoeken in den blinde. Wat helpt het bijvoorbeeld, als men een *C. parvulus* of *C. coryli*

moet determineeren, dat beide typen zijn. Men weet eenvoudig niet wat men voor zich heeft en moet deshalve *alle* beschrijvingen lezen; dit is temeer moeilijk, daar van de typen zelf geen analytische tabel werd gegeven.

Ik meen daarom, dat onderstaande tabel den Nederlandschen beoefenaren der Coleoptera niet van ondienst zal zijn (de vermoedelijk inlandsche zijn er in opgenomen en met cursieve letters gedrukt), al moet ik ronduit bekennen, dat bijv. het onderscheid tusschen *sericeus* en *aureolus* of bij de verwante van *pygmaeus* met al de variëteiten, niet dadelijk in het oog springt en alleen bij voldoende materiaal, deze soorten met zekerheid te bestemmen zijn.

TABEL.

1. Dekschilden met regelmatige stippel-
rijen 2.
» geheel of gedeeltelijk verward
bestippeld.. . . . 19.
2. Dekschilden eenkleurig helder blauw . 3.
» donker zwart blauw; niet een-
kleurig of geheel geel. 7.
3. Halsschild voorzien van een indruk ter
weerszijde van en boven het
schildje A. parvulus Müll.
» zonder indrukken 4.
4. Halsschild met gelen voorrand . . 5.
» eenkleurig blauw 6.
5. Voor- en middenpooten geel . . . B. punctiger Payk.
» » » blauw . . . C. *janthinus* ♂ Germ.
6. Halsschild zeer fijn bestippeld . . . D. *coerulescens* Sahlb.
» » » grof » . . . C. *janthinus* ♀ Germ.
7. Dekschilden zwart blauw (type), soms
met gele apicaal-vlek (var.) . . E. marginatus ♂ F.
Dekschilden zwart met of zonder gele
vlekken 8.

- Dekschilden geel of rood met zwarte teekening, (soms overwegend zwart met gele of roode apicaal-vlek) . 12.
8. Dekschilden met verschillende gele vlekken of strepen 9.
- Dekschilden geheel zwart, hoogstens het uiteinde en de zijrand geel . 10.
9. Dekschilden met apicaal-vlek en zijrand smal geel F. *rufipes* Goeze.
(*gracilis* F.)
- Dekschilden alleen met gele apicaal-vlek G. *chrysopus* Gmel.
Hübneri F.
- Dekschilden met gele apicaal-vlek en zijrand breed geel of geelwit . . H. *moraei* L.
10. Halsschild geel met twee zwarte langsbanden I. *frenatus* Laich.
- Halsschild zwart (zie ook *decemmaculatus* var.) 11.
11. Kop met twee gele voorhoofdvlakken K. *ocellatus* Drap.
(*geminus* Gyll.)
- » zonder » L. *labiatus* L.
12. Pooten zwart 13.
- » geel 14.
13. Dekschilden zwart met groote ronde gele apicaal-vlek M. *biguttatus* Scop.
(*bipustulatus* F.)
- Dekschilden roodgeel met minstens twee zwarte vlekken of twee zwarte langsbanden N. *bipunctatus* L.
- Dekschilden lichtgeel met breeden blauwen naad E. *marginatus* ♀ F.
- Dekschilden geel met zwarten naad en langsband O. *vittatus* F.

14. Halsschild geheel zwart of slechts de
zijrand geel 15.
Halsschild geheel geel met of zonder
zwarte vlekken 16.
15. Halsschild duidelijk gerimpeld en be-
stippeld P. bilineatus L.
» onbestippeld Q. pygmaeus F.
16. Halsschild met zwarte vlekken (soms
geheel zwart met gele middenvlek,
dekschilden zwart var.) R.10-maculatus L.(type).
Halsschild geel 17.
17. Dekschilden met stippelrijen tot bijna
het einde 18.
» met stippelrijen tot even
over het midden S. pusillus F.
18. Voorschenen recht, roodgeel; *onderkant*
zwart, punten in de stippelrijen *zwart* T. fulvus Goeze.
(minutus F.)
Voorschenen recht, bleekgeel; sprieten
geel; onderkant des lichaams *geel*. U. ochroleucus Fairm.
Voorschenen gebogen, bleekgeel; uit-
einde sprieten zwart; onderkant
zwart; punten in de stippelrijen
niet zwart V. populi Suff.
19. Dekschilden rood of geel met of zonder
zwarte vlekken of punten 20.
Dekschilden zwart, violet, blauw,
koperkleurig, eenkleurig of met
gele vlekken 23.
20. Dijen geheel zwart; thorax en dek-
schilden rood ♀, thorax zwart ♂ . W. coryli L.
Dijen met witte vlek voor het uit-
einde of geheel geel 21.
21. Schenen en tarsen geel X. cordiger L.
» » zwart 22.

- Pooten geheel geel Y. pini L.
22. Dekschilden matig sterk bestippeld,
gewoonlijk met 4 zwarte vlekken
op ieder dekschild; 1ste sprietenlid
zwart.. . . . Z. 8-punctatus Scop.
(variabilis Schneid.)
- Dekschilden zeer sterk bestippeld, ge-
woonlijk met 3 zwarte vlekken op
ieder dekschild; eerste sprietenlid
geel AA. 6-punctatus L.
23. Halsschild duidelijk bestippeld . . 24.
» zeer fijn bestippeld of glad. 26.
24. Halsschild gewoon gevormd zonder
indrukken BB. violaceus Laich.
Halsschild met duidelijke indrukken
vóór het schildje 25.
25. Zijrand van het halsschild tot voorbij
het midden gezwaaid (*geschwungen*
Bach); het halsschild tamelijk [grof
en dicht bestippeld (6—7 mill) . CC. sericeus L.
- Zijrand van het halsschild voor de
achterhoeken iets gezwaaid; hals-
schild iets fijner en niet dicht be-
stippeld. (6—7.5 mill) DD. aureolus Suff.
— weinig gezwaaid; veel kleiner
soort (4—5.5 mill) EE. *hypochaeridis* L.
26. Dekschilden blauw of groen . . . 27.
Dekschilden zwart met geel witten
zijrand (type) of effen zwart (var.) FF. flavipes F.
27. Blauw; voorhoofd zonder groote gele
vlek; dekschilden fijn bestippeld . GG. nitidus L.
(nitens L.)

Groen-blauw; voorhoofd met kruis-
 vormige gele vlek; dekschilden grof
 bestippeld HH. *nitidulus* F.

Voor de beschrijvingen der soorten en variëteiten verwijs ik naar Weise's aangehaald standaardwerk. Ik wil hier alleen nog doen volgen de plantensoorten, waarop onze *Cryptocephalus* plegen voor te komen. Men vindt ze het meest in de maanden Mei, Juni en Juli door afkloppen van struiken en lage boomen, zelden o. a. *sericeus* op bloemen. *Parvulus*, *punctiger*, *janthinus*, *coerulescens* en *marginatus* leven op beuken en eiken, *gracilis* en *Hübneri* op populieren, *Moraei*, op *Hypericum* en *Spartium*; *frenatus*, *geminus* en *labiatus* op wilgen, elzen, eiken en hazelaars; *bipustulatus* en *bipunctatus* op wilgen, eiken enz.; *pygmaeus* op *Thymus serpyllum*; *10-maculatus* (in alle variëteiten) op wilgen; *vittatus* op *Chrysanthemum leucanthemum* en *Spartium*; *pusillus*, *minutus*, *populi* op hazelaars, populier en eik; *ohroleucus* op eik; *coryli*, *cordiger* op hazelaars, elzen en wilgen; *8-punctatus*, *6-punctatus* op eiken en wilgen; *pini* op dennen (*Pinus silvestris* en *Abies excelsa*); *violaceus* op elzen en *Crataegus*; *sericeus*, *aureolus* en *hypochaeridis* op Compositae o. a. de eerste in de duinen op paardebloemen; *flavipes*, *nitens* en *nitidulus* op hazelaars, beuken, elzen, populieren en wilgen; eindelijk *bilineatus* op *Statice armeria*. ¹⁾

1) Even voor het afdrukken van dit opstel ontvang ik A. Aclouque, Faune de France. Coleoptères, 1052 figures. Paris J. B. Baillière et fils, waarin ook een tabel van *Cryptocephalus* voorkomt, in hoofdzaak gelijkende op die van Fauconnet, doch met aanhaling der vindplaats.

Leesberg, A F A. 1896. "Proeve eener analytische tabel voor het genus *Cryptocephalus* Geoffroy." *Tijdschrift voor entomologie* 38, 196–201.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/40957>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/37148>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Smithsonian

Copyright & Reuse

Copyright Status: NOT_IN_COPYRIGHT

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.